Lietas arhīva Nr. CA-0132-24/8
ECLI:LV:ZAT:2024:0415.C73536622.24.S

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
Jelgavā 2024.gada 15.aprīlī

Tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Marianna Terjuhana, tiesneses Daina Baltā, Anita Misiuna
ar sēdes sekretāri Evitu Ahmedčiku,
piedaloties prasītājam /pers. A/, atbildētājas /Nosaukums G/ pašvaldības pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Jurim Obrickim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /Nosaukums G/ pašvaldību par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu amatā, vidējās izpeļņas izmaksu par darba piespiedu kavējumu sakarā ar /Nosaukums G/ pašvaldības apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2022.gada 2.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Zemgales rajona tiesā /pers. A/ (turpmāk- prasītājs) cēla prasību pret /Nosaukums G/ pašvaldību (turpmāk -atbildētāja) par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu amatā, vidējās izpeļņas izmaksu par darba piespiedu kavējumu.

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi un apsvērumi.

[1.1] Starp prasītāju un atbildētāju kopš 1998.gada 12.februāra pastāvēja darba tiesiskās attiecības, kur atbildētāja bija darba devēja un prasītājs – darbinieks. Darba attiecību izbeigšanas brīdī prasītājs bija nodarbināts pie atbildētājas kā /amats/.

[1.2] Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu ar 2021. gada 1. jūliju tika izveidota /Nosaukums G/ pašvaldība – atbildētāja, apvienojot /Nosaukums I/, /Nosaukums H/, /Nosaukums J/, /Nosaukums K/, /Nosaukums G/ un /Nosaukums L/ pašvaldības. Jaunizveidotā pašvaldība ir minēto pašvaldību saistību, tai skaitā darba tiesisko attiecību, pārņēmēja (Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 6. punkts).

Katrā pašvaldībā saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām" 68.pantu strādāja /amats/. Atbilstoši likuma "Par pašvaldībām" 68.pantam šāds amats pašvaldībā var būt tikai viens. Atbildētājas pienākums bija veikt visu apvienojamo pašvaldību /amats/ izvērtēšanu atbilstoši Darba likuma 108.pantam un izvēlēties vienu, kurš turpinās darba tiesiskās attiecības. Izvērtēšanā neiesaistītām personām minēto amatu varēja piedāvāt vai veikt konkursa procedūru tikai pēc tam, kad būtu noskaidrots, ka no amata atsakās visi izvērtējamie kandidāti un uz vakanci neviens nepretendē atbilstoši Darba likuma 108.panta regulējumam.

Prasītājam nav zināmi apvienojamo pašvaldību /amats/ izvērtēšanas rezultāti, prasītājam nav piedāvāts ieņemt /Nosaukums G/ /amats/ amatu un nav zināms, vai minētais amats piedāvāts citiem /amati/, kuri nav izvēlēti pirmajā izvērtēšanas kārtā. Prasītājs uzskata, ka izvērtēšanas procedūra nav veikta atbilstoši Darba likuma 108.pantam, un atbildētāja nedrīkstēja veikt konkursa procedūru, kamēr nav noslēgusies izvērtēšana.

[1.3] 2022.gada 13.maijā atbildētāja izsniedza prasītājam darba līguma uzteikumu. Uzsakot prasītājam darbu, atbildētāja ir prettiesiski izbeigusi darba tiesiskās attiecības, tādējādi aizskarot prasītāja tiesības veikt darbu atbilstoši noslēgtajam darba līgumam un Darba likuma 2. pantam.

Atbildētāja ir pārkāpusi prasītāja Darba likuma 7.pantā noteiktās vienlīdzīgās tiesības uz darbu, tas ir, nav līdz galam pabeigta darbinieku izvērtēšana atbilstoši Darba likuma 108.pantam. Tā rezultātā atbildētāja nav piedāvājusi iespēju veikt /amats/ pienākumus prasītājam – tā vietā atbildētāja publiski paziņoja par konkursa izsludināšanu. Uzteikums nav tiesiski pamatots, jo nav veikta /amati/ izvērtēšana atbilstoši Darba likuma 108.pantam.

[1.4] Likuma "Par pašvaldībām" 68.pants paredz, ka priekšsēdētājs virza uz domi apstiprināšanai izpilddirektora kandidatūru. Šo normu nevar skatīt atrauti no pārējām tiesību normām, kas regulē izpilddirektora iecelšanu. Atbildētāja nav ņēmusi vērā, ka administratīvi teritoriālās reformas veikšanai tika radīts papildu regulējums (Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 6. punkts), kas jāpiemēro kontekstā ar pastāvošo regulējumu (Darba likuma 108.pants un likuma "Par pašvaldībām" 68.pants).

[1.5] Darba likuma neievērošanu, veicot /amati/ izvērtēšanu, konstatējusi arī Valsts darba inspekcija, par ko atbildētāja tika administratīvi sodīta. Lēmums stājies spēkā.

[1.6] Prasītājs, veicot /amats/ pienākumus, saņemtu atlīdzību atbilstoši noslēgtajam līgumam. Darba likuma 126.panta pirmā daļa paredz, ja tiesa prettiesiski atlaisto darbinieku atjauno darbā, darba devējam jāizmaksā darbiniekam vidējā izpeļņa par visu darba piespiedu kavējumu. Atbilstoši atbildētājas izsniegtajai izziņai prasītāja vidējā dienas izpeļņa bija 123,2617 *euro* un mēneša vidējā izpeļņa bija 2567,9511 *euro*.

[1.7] Prasītājs, pamatojoties uz Darba likuma 2., 7. pantu, 122.panta pirmo daļu, 124. panta pirmo un otro daļu, 126.panta pirmo daļu, Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 1.punktu, lūdz: 1) atzīt atbildētājas 2022. gada 11. maija uzteikumu Nr. /numurs/ par spēkā neesošu; 2) atjaunot prasītāju iepriekšējā amatā (/amats/); 3) piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam vidējo izpeļņu 123,2617 *euro* dienā par darba piespiedu kavējuma laiku.

[2] /Nosaukums G/ pašvaldība iesniedza paskaidrojumus par prasību, norādot, ka atbildētāja prasību neatzīst pilnā apjomā (lietas 1.sējuma lietas 109.-113.lapa).

Paskaidrojumos norādīti turpmāk minētie apstākļi un apsvērumi.

[2.1] Administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas ietvaros ar 2021.gada 1.jūliju, apvienojoties /Nosaukums J/ un /Nosaukums G/ pašvaldībām, /Nosaukums I/ pašvaldībai, /Nosaukums H/, /Nosaukums K/ un /Nosaukums L/ pašvaldībām, ir izveidota /Nosaukums G/ pašvaldība, kura saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 6.punktu ir jaunizveidotajā novadā iekļauto pašvaldību institūciju, finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmēja.

Tika izveidota jauna iestāde "/Nosaukums B/".

[2.2] /Nosaukums E/ dome /datums/pieņēma lēmumu par /Nosaukums G/ pašvaldības iestāžu struktūru un saskaņā ar lēmuma Nr. /numurs/ "Par amatu sarakstiem" /numurs/. pielikumu iestādē "/Nosaukums B/" apstiprināja amata vienību /amats/.

Tā kā iestādē "/Nosaukums B/" iekļauto katru apvienojamo iestādi vadīja apvienojamo pašvaldību /amati/, darba devējs, lai atbilstoši Darba likumā noteiktajam saturiskajam un laika ietvaram nodrošinātu ar darba tiesisko attiecību saistīto jautājumu izpildi, veica Darba likumā noteiktās /amati/ izvērtēšanas darbības atbilstoši Darba likuma 108.panta pirmajai daļai.

Pašvaldības /amats/ ir ne tikai pašvaldības /amats/, bet augstākā pašvaldības /amats/, kuras kompetences apjoms noteikts likuma "Par pašvaldībām" 69.panta pirmajā daļā.

[2.3] Pirms apvienojamo pašvaldības /amati/ skaita samazināšanas /Nosaukums G/ domes /amats/ ar atsevišķu rīkojumu "/Nosaukums D/" izveidoja apvienojamo iestāžu darbinieku savstarpējās salīdzināšanas komisiju, lai izvērtētu apvienojamo pašvaldību /amati/ priekšrocības turpināt darba tiesiskās attiecības.

Laika periodā no 2021.gada 28.oktobra līdz 2021.gada 2.novembrim komisija veica objektīvu apvienojamo novadu pašvaldību /amati/ darba rezultātu un kvalifikācijas izvērtēšanu saskaņā ar rīkojuma 3. un 4.punktā noteikto procesuālo kārtību. Balstoties uz personas lietā esošajiem dokumentiem, tika izvērtēti visu apvienojamo pašvaldību /amati/. Saskaņā ar rīkojuma 4.3.apakšpunktu izglītība, kvalifikācija, profesionālā pilnveide un darba rezultāti tika vērtēta punktos. Visaugstāko novērtējumu ieguva /Nosaukums L/ /amats/ /pers. B/, tad sekoja prasītājs, /Nosaukums H/ pašvaldības /amats/ /pers. C/ un /Nosaukums G/ pašvaldības /amats/ /pers. D/. Tā kā, kopsakarā vērtējot darba rezultātus un kvalifikāciju, vienam pretendentam darba rezultāti un kvalifikācija bija augstāka nekā prasītājam, komisija nepiemēroja Darba likuma 108.panta otro daļu, jo panta otrajā daļā noteiktās priekšrocības ir piemērojamas tikai tad, ja minētais salīdzinājums nedod rezultātus. No pretendenta, kurš saņēma komisijas visaugstāko novērtējumu, tika saņemts atteikums virzīšanai uz /Nosaukums G/ pašvaldības /amats/ amatu.

Ņemot vērā, ka pašvaldības /amati/ izvērtēšana noslēdzās ar rezultātu, no Darba likuma 108.panta regulējuma darba devējam neizriet pienākums turpināt vērtēt darbiniekus tālāk gadījumā, ja darbinieks, kurš saņēmis augstāko vērtējumu, atsakās no ieņemamā amata. Līdz ar to atbildētāja nepiekrīt prasītāja viedoklim, ka izvērtēšanā neiesaistītām personām /amats/ amatu varēja piedāvāt veikt konkursa procedūru tikai pēc tam, kad būtu noskaidrots, ka no amata atsakās visi izvērtējamie kandidāti un uz vakanci neviens nepretendē atbilstoši Darba likuma 108.panta regulējumam.

[2.4] Rīkojuma 3.punkts paredz, ka /amati/ izvērtēšana otrajā kārtā tiek organizēta gadījumā, ja pirmajā kārtā veiktais darba rezultātu un kvalifikācijas izvērtējums būtiski neatšķiras. Pēc /pers. B/ izvērtēšanas vairāki /amati/, ieskaitot prasītāju, ieguva līdzvērtīgu vērtējumu, tādēļ otrā kārta netika organizēta. Darba devējs attiecībā uz apvienojamo pašvaldību /amati/ bija izvērtējis Darba likuma 108. panta pirmajā daļā paredzētos kritērijus un pieņēmis pamatotu lēmumu, ka nav nepieciešams papildus vērtēt tā paša panta otrajā daļā paredzētās priekšrocības. Darba devēja rīcība līdz ar to ir atbilstoša Darba likuma 108. pantam un nav pamatots prasītāja apgalvojums, ka izvērtēšanas procedūra nav veikta atbilstoši Darba likuma 108.pantam un atbildētāja nedrīkstēja veikt konkursa procedūru.

[2.5] Tiesu praksē norādīts, ka nav pamata piedāvāt darbu (amatu), uz kuru ir paredzēts atklāts konkurss, jo atlaižamajam darbiniekam nav liegtas tiesības pretendēt uz šo darbu (amatu) konkursa kārtībā. Atbildētājai nebija pamata piedāvāt prasītājam /amats/ amatu, jo prasītājam netika liegtas tiesības pretendēt uz šo amatu konkursa kārtībā un tādējādi saņemt augstākās lēmējvaras (/Nosaukums E/ domes) uzticības pakāpi.

[2.6] Atbildētāja nepiekrīt /vieta/ reģionālās Valsts darba inspekcijas /vieta/ biroja /amats//valsts amatpersona/ /pers. E/ /datums/lēmumā Nr. /numurs/ norādītajiem argumentiem un tiesiskajam pamatojumam un uzskata, ka lēmums nav pareizs. Atbildētāja nepārsūdzēja lēmumu, jo atzina, ka nav lietderīgi tērēt /Nosaukums G/ pašvaldības budžeta līdzekļus un administratīvos resursus.

[3] Ar Zemgales rajona tiesas 2022.gada 2.decembra spriedumu /pers. A/ prasība apmierināta. Tiesa nosprieda atzīt par spēkā neesošu /Nosaukums G/ pašvaldības /datums/uzteikums Nr./numurs/ /pers. A/ un atjaunot viņu iepriekšējā darbā. No /Nosaukums G/ pašvaldības /pers. A/ labā piedzīta vidējā izpeļņa par darba piespiedu kavējuma laiku 21 201,01 *euro*, nosakot, ka papildus veicama darbaspēka nodokļu nomaksa normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un apmērā. Atzītas prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētājas likumiskos 6 % gadā no visas piedzītās summas 21 201,01 *euro*, nepārsniedzot tās apmēru. No /Nosaukums G/ pašvaldības valsts labā piedzīti tiesas izdevumi, – valsts nodeva 1040,78 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 2 *euro*.

Spriedumā konstatēti šādi apstākļi un norādīti šādi apsvērumi.

[3.1] Starp prasītāju un atbildētāju kopš /datums/ pastāvēja darba tiesiskās attiecības, kur atbildētāja bija darba devēja un prasītājs darbinieks.

Atbildētāja izbeidza darba tiesiskās attiecības ar prasītāju ar /datums/, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu, ievērojot 103.panta pirmās daļas 3.punktu un 104.pantu (darbinieku skaita samazināšana), atbrīvojot prasītāju no /Nosaukums I/ pašvaldības /amats/ amata.

Ar 2021.gada 1.jūliju izveidota /Nosaukums G/ pašvaldība – atbildētāja, apvienojot /Nosaukums I/, /Nosaukums H/, /Nosaukums J/, /Nosaukums K/, Jēkabpils novada un Nosaukums L/ pašvaldības. Jaunizveidotā pašvaldība ir minēto pašvaldību saistību, t. sk., darba tiesisko attiecību, pārņēmēja (Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 6 punkts). Katrā pašvaldībā strādāja /amats/. Atbilstoši likuma ,,Par pašvaldībām" 68.pantam šāds amats pašvaldībā var būt tikai viens, kas nozīmē, ka visu apvienojamo pašvaldību /amati/ amati nevar tikt saglabāti – apvienošanas rezultātā paliekot tikai vienai – /Nosaukums G/ pašvaldības /amats/ vakancei.

Atbildētājas pienākums bija veikt visu apvienojamo pašvaldību /amati/ izvērtēšana atbilstoši Darba likuma 108.pantam un izvēlēties vienu, kurš turpinās darba tiesiskās attiecības.

[3.2] Starp pusēm pastāv strīds vienīgi par to, vai atbildētāja ir vai nav veikusi sešu apvienojamo pašvaldību /amati/ izvērtēšanu atbilstoši Darba likuma 108.pantam.

Prasītājs uzskata, ka /amati/ izvērtēšana nav notikusi atbilstoši Darba likuma 108.pantam, jo pēc tam, kad atbilstoši Darba likuma 108.panta pirmajai daļai organizētajā sākotnējā izvērtēšanā augstāko vērtējumu ieguvusī /Nosaukums L/ /amats/ /pers. B/ atteicās no viņas virzīšanas uz /Nosaukums G/ pašvaldības /amats/ amatu, atbildētājai bija jāpiemēro Darba likuma 108.panta otrā daļa.

Atbildētājas ieskatā apvienojamo pašvaldību /amati/ izvērtēšana notikusi atbilstoši Darba likuma 108.pantam. Sākotnēji šim nolūkam īpaši izveidota komisija veica objektīvu apvienojamo pašvaldību /amati/ darba rezultātu un kvalifikācijas izvērtēšanu, – /amati/ izglītība, kvalifikācija, profesionālā pilnveide un darba rezultāti tika vērtēti punktos. Visaugstāko novērtējumu ieguva /Nosaukums L/ /amats/ /pers. B/, tātad esošo /amati/ izvērtēšana bija noslēgusies ar rezultātu un komisijai nebija jāpiemēro Darba likuma 108.panta otrā daļa. Tā kā /pers. B/ atteicās no viņas virzīšanas uz /Nosaukums G/ pašvaldības /amats/ amatu, atbildētājai bija tiesības rīkot atklātu konkursu, piedāvājot /amats/amatu izvērtēšanā neiesaistītām personām.

[3.3] Tiesa atzinusi, ka atbildētāja, izvēloties /Nosaukums G/ pašvaldības /amats/, ir pārkāpusi Darba likuma 108.pantu turpmāk minēto apsvērumu

dēļ.

Prasītājs atbrīvots no /Nosaukums I/ pašvaldības /amats/ amata, pamatojoties uz Darba likuma 104.pantu. Tas nozīmē, ka atbilstoši uzteikumā norādītajam prasītājs atbrīvots no darba, nevis savas uzvedības vai spēju dēļ, bet gan reorganizācijas dēļ, kad no sešām apvienojamo pašvaldību /amati/ amata vietām ir palikusi tikai viena. Attiecīgi no sešiem apvienojamo pašvaldību /amati/ turpmāk /amats/ amatā varēs būt nodarbināts tikai viens.

Izvēloties, kurš no apvienojamo pašvaldību /amati/ varēs saglabāt /amats/ amatu, atbildētāja ierobežota ar Darba likuma 108.pantu, kurā uzskaitītas priekšrocības turpināt darba attiecības darbinieku skaita samazināšanas gadījumā.

Prasītājs neapstrīd sākotnējās apvienojamo pašvaldību /amati/ izvērtēšanas rezultātus, kurā augstāko rezultātu ieguva /Nosaukums L/ /amats/ /pers. B/. Lietā nav strīda par to, vai atbildētāja ir pareizi piemērojusi Darba likuma 108.panta pirmo daļu. Darba likuma 108.panta otrā daļa savukārt regulē to, kā darba devējam, samazinot darbinieku skaitu, ir jārīkojas, ja darba rezultāti un kvalifikācija būtiski neatšķiras, kuriem darbiniekiem ir priekšrocības palikt darbā.

[3.4] Lietā ir strīds, vai atbildētājai Darba likuma 108.panta otrā daļa bija jāpiemēro apstākļos, kad visaugstāko darba rezultātu un kvalifikācijas novērtējumu, 10 punktus, saņēmusī /amats/ pati atteicās no virzīšanas /Nosaukums G/ pašvaldības /amats/ amatam, savukārt nākamo augstāko darba rezultātu un kvalifikācijas novērtējumu, 9 punktus, saņēmuši uzreiz trīs apvienojamo pašvaldību /amati/, t. sk., arī prasītājs.

Tiesas ieskatā atbildētājai nebija tiesību rīkot atklātu konkursu apstākļos, kad no sešiem apvienojamo pašvaldību /amati/ tikai viens bija atteicies tikt virzīts amatam, savukārt pārējiem pieciem apvienojamo pašvaldību /amati/ šis amats vispār netika piedāvāts. Tā vietā atbildētājai bija jāizvērtē nākamo augstāko darba rezultātu un kvalifikācijas novērtējumu, 9 punktus, saņēmušo apvienojamo pašvaldību /amati/ priekšrocības palikt darbā atbilstoši Darba likuma 108.panta otrajai daļai, ko pašvaldība nav izdarījusi.

Atbildētājas paustajam viedoklim, ka atbilstoši Darba likuma 108.panta pirmajai daļai visaugstāko novērtējumu saņēma tikai viena apvienojamo pašvaldību /amats/, līdz ar to vispār nav „līdzīgu" kandidātu, tikai būtiski sliktāki, un tāpēc Darba likuma 108.panta otrā daļa vispār nav piemērojama, tiesa nav piekritusi. Ja atbildētājas ieskatā prasītājs kā vienas no apvienojamo pašvaldību /amati/ savu spēju vai uzvedības dēļ nav atbilstošs /amats/ amatam, atbildētājai uzteikumā bija jānorāda cits tiesiskais pamats, nevis Darba likuma 104.pants.

[3.5] Atbildētājai šajā situācijā nav rīcības brīvības lemt par to, vai kāds no apvienojamo pašvaldību /amati/ savu spēju un uzvedības dēļ ir vai nav piemērots ieņemt /Nosaukums G/ pašvaldības /amats/ amatu. Tā vietā atbildētājai ir tikai tiesības no esošajiem apvienoto pašvaldību /amati/ izvēlēties vienu piemērotāko. Visi seši apvienojamo pašvaldību /amati/, ieskaitot arī septiņus punktus saņēmušo, uzskatāmi par piemērotiem. Tādējādi, ja atbilstoši Darba likuma 108.panta pirmajai daļai visaugstāko novērtējumu saņēmusī /amats/ atsakās pretendēt uz amatu, tas jāpiedāvā nākamo augstāko punktu skaitu saņēmušajam pretendentam. Tā kā tādi ir trīs pretendenti, izvēle atbildētājai bija jāveic, piemērojot Darba likuma 108.panta otro daļu, kas nav izdarīts, tā vietā izsludinot atklātu konkursu, kā to gan savā paskaidrojumā, gan arī tiesas sēdē apstiprināja pati atbildētāja. Darba likuma 108.panta otrā daļa bija jāpiemēro, jo šajā gadījumā uzteikums prasītājam un pārējiem četriem amata kandidātiem izdarīts, pamatojoties uz darbinieku skaita samazināšanu, nepastāvot darba devējas brīvai izvēlei meklēt sev patīkamāko kandidātu.

[3.6] No Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas metodikas „Metodika 2021.gada jaunveidojamo novadu pašvaldību darbības uzsākšanai" 3.2.punkta izriet, ka saistībā ar Apdzīvoto teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, ievērojot Darba likumā ietverto regulējumu, jaunievēlētā pašvaldības dome var izvēlēties izpilddirektoru no apvienojamo novadu pašvaldību izpilddirektoriem, ņemot vērā iepriekšējo darba pieredzi, kvalifikāciju, darba rezultātus un citus domes noteiktus kritērijus. Arī šis metodikas punkts apstiprina to, ka atbildētājai nebija rīcības brīvības lemt par to, vai sešu apvienojamo pašvaldību /amati/ ir vai nav piemēroti /Nosaukums G/ pašvaldības /amats/ amata pienākumu veikšanai, atbildētājai bija tikai tiesības izvēlēties piemērotāko no tiem sešu apvienojamo pašvaldību /amati/, kuri vēlētos ieņemt amatu, piedāvājot šo amatu ieņemt tādā secībā, kā pretendenti sarindotos atbilstoši Darba likuma 108.panta pirmās un otrās daļas noteikumiem.

[3.7] Tiesas ieskatā atbildētājas rīcībā saskatāms apzināts Darba likuma 108.panta otrās daļas pārkāpums. Atbildētāja nav ņēmusi vērā /datums/ Valsts darba inspekcijas lēmumu, kurā inspekcija atbildētājas rīcībā konstatēja Darba likuma 108.panta otrās daļas pārkāpumu, par to saucot pie atbildības domes /amats/ /pers. F/, piemērojot viņam naudas sodu. Konstatēts, ka minētais lēmums nav apstrīdēts un ir stājies spēkā. Inspekcija atzinusi, ka, ņemot vērā, ka pretendents, kurš ieguvis visaugstāko novērtējumu, atteicās uz virzīšanu amatā, un to faktu, ka nākamajiem pretendentiem rezultāti un kvalifikācija būtiski neatšķīrās, atbildētājai bija jāturpina darbinieku izvērtēšana atbilstoši Darba likuma 108.panta otrās daļas prasībām. Tā kā tas netika darīts, inspekcija atzina, ka, izvērtējot pretendentus /Nosaukums G/ /amats/ amatam, netika ievērotas Darba likuma 108.panta otrās daļas prasības.

Arī publikācijas presē /datums/ tiesas ieskatā apliecina /Nosaukums G/ pašvaldības /amats/ vēlmi pašam izvēlēties /amats/ pēc saviem subjektīviem kritērijiem, atbilstoši savai pārliecībai, nevis sekot normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, uz kurām domes sēdē uzmanību vērsa ne tikai opozīcijas deputāti, bet arī pašvaldības /amats/.

Atbildētājas politiskās vadības rīcības rezultātā faktiski radīta situācija, ka /Nosaukums G/ pašvaldības /amats/ varētu nebūt neatkarīgs no pašvaldības politiskās varas, un varētu būt radīts apdraudējums pašvaldības iestāžu un kapitālsabiedrību darba nepārtrauktības nodrošināšanai domes nomaiņas gadījumā.

[3.8] Apstrīdētais uzteikums atzīstams par prettiesisku. Saskaņā ar Darba likuma 124.panta otro daļu, 126.panta pirmo daļu, konstatējot darba kavējuma piespiedu raksturu, kas dod pamatu prasītājam saņemt atlīdzības apmēru par visu darba piespiedu kavējuma laiku, ņemot vērā /Nosaukums G/ pašvaldības /datums/izziņu, tiesa secinājusi, ka prasītāja vidējā dienas izpeļņa bija 123,2617 *euro*, tiesības saņemt vidējo izpeļņu prasītājam ir par visu darba piespiedu kavējuma periodu līdz sprieduma pieejamības dienai, t. i., no 2022.gada 14.jūnija līdz 2022.gada 2.decembrim, ieskaitot, vidējā izpeļņa par 172 dienām ir 21 201,01 *euro*.

[4] Par minēto spriedumu /Nosaukums G/ pašvaldība iesniegusi *apelācijas sūdzību*, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[4.1] Pirmās instances tiesa kļūdījusies, uzskatot, ka tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju risināmas tikai un vienīgi Darba likuma kontekstā un ietvaros. Nav konstatējama tieša un nepārtraukta saistība starp prasītāja 1998.gada 12.februārī un iepriekšējās darba devējas /Nosaukums E/ domes (kaut arī pašreizējais nosaukums ir identisks) noslēgto darba līgumu. Protams, saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 6.punktu apvienoto novadu pašvaldība ir attiecīgajā novadā iekļauto pašvaldību institūciju, finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmēja. Tas attiecināms uz tādiem darbiniekiem ar iepriekšējiem darba līgumiem (piemēram, skolotāji, citu iestāžu darbinieki, administrācijas aparāta darbinieki, kaut vai sētnieki un apkopējas), kuru pienākumi nav saistīti ar īpašu pašvaldības lēmējvaras uzticības izteikšanu visaugstākā līmeņa izpildvaras darbiniekam – /amats/. Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām" 68.pantu šāds amats pašvaldībā var būt tikai viens.

Jaunizveidotajā /Nosaukums G/ varēja būt tikai viens /amats/, kas nozīmē, ka visi seši iepriekšējie /amati/ savu iepriekšējo amatu zaudē. Nav iespēju jebkuram bijušajam /amats/ uzteikumā ierakstīt, ka darbs jāzaudē saskaņā ar likumdevēja gribu veikt administratīvi teritoriālo reformu. Tāpēc arī tika piemeklēts vistuvākais pēc jēgas un būtības Darba likuma pants.

[4.2] Ir nekorekts tiesas secinājums, ka atbildētājai bijis pienākums veikt visu apvienojamo pašvaldību /amati/ izvērtēšanu atbilstoši tikai un vienīgi Darba likuma 108.pantam, un izvēlēties tikai un vienīgi no šiem sešiem iepriekšējiem /amati/. Pievienojoties spriedumā minētajam, ka Vides aizsardzības

un reģionālās attīstības ministrijas metodika „Metodika 2021.gada apvienoto pašvaldību darbības uzsākšanai" paredz, ka saistībā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, un ievērojot Darba likumā ietverto regulējumu, dome var izvēlēties /amats/no jau esošiem kandidātiem, ņemot vērā iepriekšējo darba pieredzi, kvalifikāciju un rezultātus, atzīmē, ka pirmās instances tiesa kļūdaini norādījusi likuma nosaukumu un atsauci uz metodikas punktu. Šajā sakarā vērš uzmanību, ka metodikas nosacījumi paredzēja, ka dome var izvēlēties kandidātu no jau esošām personām (jāsaprot, apvienojamo pašvaldību iepriekšējiem /amati/), tas nozīmē, ka dome var arī meklēt citu kandidātu. Tas ir pašvaldības lēmējvaras (domes) rīcības brīvības, t. sk., arī uzticības nākamajam /amats/, jautājums, kas ir pilnībā pieļaujami atbilstoši normatīvajam regulējumam.

Nevienas pašvaldības /amats/ par tādu nekļūst, ja viņam nav pašvaldības domes atbalsta (pozitīva balsojuma domes sēdē). Tādējādi tiesa kļūdījusies, norādot, ka ir pārkāpts Darba likuma 108.pants, ka nav ievērota šī panta otrā daļa.

[4.3] Jāņem vērā Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumā „Par likumu piemērošanu, izšķirot tiesā strīdus, kas saistīti ar darba līgumu izbeigšanos vai grozīšanu", 2004.gads, minētā tēze, ka nav pamata piedāvāt darbu (amatu), uz kuru turpmāk ir paredzēts atklāts konkurss, jo atlaižamajam darbiniekam nav liegtas tiesības pretendēt uz šo darbu (amatu) konkursa kārtībā.

Nav strīda, ka prasītājs pats no savas brīvas gribas izvēlējās nepiedalīties pašvaldības domes izsludinātajā konkursā.

Pat, ja pieļautu varbūtību, ka prasītājs Darba likuma 108.panta otrās daļas piemērošanas rezultātā tiktu atzīts par piemērotāku amatam, tad tas vienalga nozīmētu, ka šāds iepriekšējo sešu /amati/ izvērtēšanas rezultāts būtu obligāti jāvirza pašvaldības lēmējinstitūciju balsojumam saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām" 21.pantu. Tikai dome var iecelt un atbrīvot /amats/.

[4.4] Papildus uzsvērts, ka prasītājam izsniegtajā uzteikumā norādīts gan par viņam izmaksājamo kompensāciju par līdz šim ieņemtā amata zaudēšanu, gan izteikts piedāvājums ieņemt kādu citu vakanci darba devējas struktūrvienībās. Turklāt viena no piedāvātajām vakancēm iestādē bija /Nosaukums B/, – pašvaldības interešu pārstāvības /amats/, paredzēja identisku atalgojumu, kādu prasītājs saņēma līdz uzteikumam. Tikai pats prasītājs izvēlējās šādu piedāvājumu nepieņemt.

[4.5] Apšaubīts, ka Valsts darba inspekcijas lēmums varētu kalpot kā izšķirošs pierādījums prasītāja celtās prasības pamatotībai. Par nepamatotu uzskata spriedumā pieminētās publikācijas presē (jāņem vērā žurnālistu izpratne par vārda brīvību, interpretējot intervējamā teikto), norādot uz /Nosaukums E/ domes /amats/ vēlmi pašam izvēlēties /amats/ pēc saviem subjektīviem kritērijiem.

[4.6] Apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdz tiesu: 1) izskatīt pēc būtības prasītāja celto prasību pret atbildētāju, atzīt to par nepamatotu un noraidīt pilnībā; 2) piedzīt no prasītāja atbildētājas labā visus tiesāšanās izdevumus.

[5] Zemgales apgabaltiesa, izskatot strīdu sakarā ar minēto /Nosaukums G/ pašvaldības apelācijas sūdzību, 2023.gada 6.aprīlī taisīja spriedumu, ar kuru /pers. A/ prasība pret /Nosaukums G/ pašvaldību tika apmierināta. Tiesa nosprieda atzīt par spēkā neesošu /Nosaukums G/ pašvaldības /datums/ uzteikumu Nr./numurs/ /pers. A/ un atjaunot /pers. A/ darbā /Nosaukums G/ pašvaldībā. Piedzīt no /Nosaukums G/ pašvaldības /pers. A/ labā vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējuma laiku 25 761,69 *euro*, veicot nodokļu un obligātos maksājumus, nosakot, ka no piedzītās summas atskaitāms prasītājam izmaksātais atlaišanas pabalsts četru mēnešu vidējās izpeļņas apmērā un atbilstoši Darba likuma 149.panta piektajai daļai izmaksātā kompensācija par neizmantoto atvaļinājumu. Noteikt /pers. A/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no/Nosaukums G/pašvaldības likumiskos 6 % gadā no piedzītās izmaksājamās summas. Piedzīt no /Nosaukums G/ pašvaldības, vienotais reģistrācijas valsts labā tiesas izdevumus, – valsts nodevu 1186,73 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2 *euro*.

[6] /pers. A/ iesniedza kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas 2023.gada 6.aprīļa spriedumu, pārsūdzot to daļā par piespriestās vidējās izpeļņas aprēķināšanu par darba piespiedu kavējuma laiku.

[7] /Nosaukums G/ pašvaldība iesniedza pretkasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas 2023.gada 6.aprīļa spriedumu, lūdzot to atcelt pilnība.

[8] Ar Senāta 2023.gada 27.decembra spriedumu Zemgales apgabaltiesas 2023.gada 6.aprīļa spriedums ir atcelts, nododot lietu jaunai izskatīšanai Zemgales apgabaltiesai.

[9] Apelācijas instances *tiesas sēdē* 2024.gada 26.februārī - 1.martā atbildētājas /Nosaukums G/ pašvaldības pārstāvis zvērināts advokāts Juris Obrickis apelācijas sūdzību uzturēju, prasītāja prasību neatzina par pamatotu. Paskaidrojumos atbildētāja pārstāvis apstiprināja apelācijas sūdzībā norādītos argumentus.

Prasītājs/pers. A/ uzturēja savu prasību, atbildētājas apelācijas sūdzību neatzina par pamatotu. Prasītājs ir precizējis izvirzīto prasījumu par vidējās izpeļņas par darba piespiedu kavējumu piedziņu, norādot, ka vidējā izpeļņa par piespiedu darba kavējumu uz tiesas sēdes brīdi ir pieprasīta par 430 kavētajām darba dienām. Prasītājs nolasīja tiesas sēdē rakstveida paskaidrojumus, kas iesniegti tiesai Civilprocesa likuma 166.panta noteiktajā kārtībā un pievienoti lietai. Paskaidrojumos izteikti apjomīgi iebildumi pret Senāta 2023.gada 27.decembra spriedumā izdarītajiem secinājumiem, norādīts, ka Senāts ir veicis nepamatotu tiesību tālākveidošanu, kas konkrētajā gadījumā neatbilst likumdevēja gribai.

Motīvu daļa

[10] Noklausījusies tiesas sēdē prasītāja /pers. A/ un atbildētājas /Nosaukums G/ pašvaldības pilnvarotā pārstāvja zvērināta advokāta Jura Obricka paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, novērtējusi apelācijas sūdzības argumentus, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka prasītāja /pers. A/ *prasība* pret /Nosaukums G/ pašvaldību *ir noraidāma pilnā apmērā.*

Zemgales apgabaltiesas apsvērumi ir šādi.

[10.1] Konstatēts, ka pušu starpā nav strīda par apstākļiem, kas nodibināti pārsūdzētajā Zemgales rajona tiesas spriedumā un ir norādīti šā sprieduma aprakstošajā daļā *(sk. šā sprieduma 3.1., 3.2 punktu*).

Strīds ir par to, vai atbildētājai bija pienākums apvienojamo pašvaldību /amati/ izvērtēšanai piemērot Darba likuma 108.panta otro daļu apstākļos, kad kandidāts, kurš tika izvēlēts saskaņā ar Darba likuma 108.panta pirmajā daļā noteikto kārtību, atteicies no iespējas kļūt par amata kandidātu.

[10.2] Darba likuma 108.panta otrā daļa noteic, ja darba rezultāti un kvalifikācija būtiski neatšķiras, priekšrocības palikt darbā ir tiem darbiniekiem:

1) kuri pie attiecīgā darba devēja nostrādājuši ilgāku laiku;

2) kuri pie attiecīgā darba devēja cietuši nelaimes gadījumā darbā vai saslimuši ar arodslimību;

3) kuri audzina bērnu vecumā līdz 14 gadiem vai bērnuar invaliditāti vecumā līdz 18 gadiem;

3^1) kuru kā vecāku aprūpē ir tāda pilngadīga persona ar invaliditāti no bērnības, kurai nepieciešama īpaša kopšana;

4) kuriem ir divi vai vairāki apgādājamie;

5) kuru ģimenes locekļiem nav pastāvīga ienākuma;

6) kuri irpersonas ar invaliditāti vai slimo ar staru slimību;

7) kuri piedalījušies Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidācijā;

8) kuriem līdz pensijas vecuma sasniegšanai atlicis mazāk par pieciem gadiem;

9) kuri, nepārtraucot darbu, kādā izglītības iestādē apgūst profesiju (amatu, arodu);

10) kuriem piešķirts politiski represētās personas statuss.

Prasītājs uzskata, ka citu kandidātu izvērtēšanai darba devēja pienākums bija piemērot Darba likuma 108.panta otro daļu, kam darba devējs nepiekrīt, uzskatot, ka piemērojamas speciālās tiesību normas, kas regulē administratīvi teritoriālo reformu un tās gaitu.

Tiesību normas, kas attiecināmas uz šo strīdu ir iekļautas Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumos.

Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 6. punkts noteic, ka, ar 2021. gada pašvaldību vēlēšanās jaunievēlētās pašvaldības domes vai ar atsevišķu likumu ieceltas pagaidu administrācijas pirmo sēdi, izbeidzas visu bijušo pašvaldību domju pilnvaras. Novada pašvaldība ir attiecīgajā novadā iekļauto pašvaldību institūciju, finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmēja. Par pašvaldības iestāžu un pašvaldības kapitālsabiedrību darba nepārtrauktības nodrošināšanu līdz dienai, kad 2021. gada pašvaldību vēlēšanās ievēlētās pašvaldību domes lemj par /amats/iecelšanu amatā, ir atbildīgs tās pašvaldības /amats/, kurā līdz vēlēšanām bija lielākais iedzīvotāju skaits atbilstoši aktuālajiem Iedzīvotāju reģistra datiem 2021. gada 1. janvārī.

Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 2. punktā paredzēts, ka ar šā likuma spēkā stāšanos (tas ir 2020. gada 23. jūniju) republikas pilsētu un novadu pašvaldības turpina pildīt savas funkcijas, un uzdevumus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā līdz 2021. gada pašvaldību vēlēšanās ievēlētās pašvaldības domes vai ar atsevišķu likumu ieceltas pagaidu administrācijas pirmajai sēdei.

[10.3] Senāts 2023.gada 27.decembra spriedumā šajā lietā atzinis, ka /amati/ (kā darbinieku) skaita samazināšana ir tikusi noteikta ar likumu, jo likumā paredzēta pašvaldību skaita samazināšana, apvienojot tās. Likums apvienojamo pašvaldību /amati/ ir zināms un nav atsevišķi jāpaziņo.

Speciālās tiesību normas ierobežo Darba likumā noteiktās darba tiesisko attiecību izbeigšanas kārtības, kas ir vispārīga, piemērošanu.

Savukārt, ja darba tiesiskās attiecības izbeidzas uz likuma pamata, tad darba devēja dokumentam, ar kuru tiek paziņots par attiecīgā likumā noteiktā pamata esību, nav uzteikuma nozīmes.

Tas vien, ka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātajā metodikā atrodama norāde uz Darba likuma regulējumu saistībā ar jaunizveidotajā pašvaldībā iekļauto pašvaldību /amati/ izvērtējumu veikšanu, vai Valsts darba inspekcija domes rīcībā ir saskatījusi Darba likuma noteikumu pārkāpumu, nenozīmē, ka administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas rezultātā veiktas /amats/ darba tiesisko attiecību izbeigšanas procesā piemērojams Darba likuma regulējums (*sk. Senāta 2023.gada 27.decembra sprieduma šajā lietā 10.3.punktu*).

[10.4] Civilprocesa likuma 476.panta pirmā daļa paredz, ka likuma tulkojums, kas izteikts kasācijas instances tiesas spriedumā ir obligāts tiesai, kas šo lietu izskata no jauna.

Vērtējot prasītāja paskaidrojumos izteikto viedokli, ka tiesa var atkāpties no iepriekšējās tiesu prakses, ja tā nav pareiza, tiesa vēlās uzsvērt, ka šajā gadījumā nav runa par iepriekšējo tiesu praksi, bet par Senāta izteikto likuma tulkojumu konkrētajā lietā.

Civilprocesa likums imperatīvi nosaka, ka šāds likuma tulkojums ir obligāts tiesai, izskatot lietu no jauna.

Civilprocesa likuma 476.panta pirmajā daļā ir ietverts princips, kas nodrošina tiesisko stabilitāti, izskatot civiltiesiskus strīdus. Tādēļ konkrētajā lietā kasācijas instances tiesas norādījumi attiecībā uz likuma iztulkojumu ir obligāti tiesai, kas izskata šo lietu no jauna, neatkarīgi no tā, vai tiesa tiem piekrīt. Pretējā gadījumā tiesvedība konkrētajā civillietā var nonākt strupceļā, kas ir pretrunā gan ar Civilprocesa likuma jēgu, gan ar lietas dalībnieku tiesībām uz taisnīgu tiesu (sk. *Laviņš A. Civilprocesa likuma 476.panta komentārs. Grām.: Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.-60. [1]nbsp;nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 859.-860.lpp.*).

Judikatūrā atzīts, ka situācijā, kad Senāts turpinātu uzturēt tā sniegto tiesību normas iztulkojumu, bet apelācijas instances tiesa šo iztulkojumu neievērotu, tiesvedība kļūtu nesamērīgi ilga vai pat nonāktu iepriekš minētajā strupceļā. Šādā gadījumā tiktu aizskartas lietas dalībnieku tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā, kas ir tiesību uz taisnīgu tiesu neatņemama sastāvdaļa. Turklāt tiktu nepamatoti traucēta kasācijas instances funkcijas – nodrošināt vienotu tiesu praksi – īstenošana.

Iepriekš minētais likuma regulējums jānošķir no Civilprocesa likuma 5.panta sestajā daļā tiesām noteiktā pienākuma tiesību normu piemērošanā ņemt vērā judikatūru.

„Tiesnesim augstākas instances tiesas nolēmums citā lietā jāņem vērā tikai tiktāl, ciktāl tas ir pamatots, pārliecinošs un attiecināms uz konkrētās lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem. Tomēr tiesnesim ir tiesības citā lietā šaubu gadījumā izvēlēties citādu, konkrētās lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem atbilstošāku tiesību normas interpretācijas rezultātu. Ja minētā uzdevuma izpildes labad nepieciešams atkāpties no agrāk sniegtajām tiesu prakses atziņām, tad tiesnesis to ir tiesīgs darīt, taču tikai pienācīgi argumentējot savu viedokli" (sk. *Satversmes tiesas 2005.gada 4.janvāra sprieduma lietā Nr. 2004-16-01 15.punktu un tajā norādīto judikatūru*).

Turpretim tādā gadījumā, kad apelācijas instances tiesas spriedums kasācijas kārtībā atcelts, apgabaltiesai, izskatot konkrēto lietu no jauna, atbilstoši Civilprocesa likuma 476.panta pirmās daļas noteikumiem ir saistošs likuma iztulkojums, kas izteikts Senāta nolēmumā. Respektīvi, apgabaltiesa nedrīkst atkāpties no kasācijas instances tiesas norādījumiem likuma iztulkošanas jautājumos pat tad, ja uzskata, ka Senāta atziņas nav pareizas.

Tādējādi apgabaltiesai, kas izskata lietu no jauna, likums nepiešķir rīcības brīvību attiecībā uz Senāta spriedumā ietvertā likuma iztulkojuma ievērošanu. Savukārt, ja lietas dalībnieki nepiekrīt Senāta sniegtajam iztulkojumam, tad viņi, pastāvot Civilprocesa likumā noteiktajiem priekšnosacījumiem, to var apstrīdēt kasācijas sūdzībā". (*sk. Senāta 2020.gada 25.novembra sprieduma lietā Nr.C28330013, SKC-41/2020 10.1.punktu*)

Šādos apstākļos Zemgales apgabaltiesai, izskatot lietu no jauna, ir jāņem vērā iepriekš minētās Senāta atziņas šajā lietā.

[10.5] Tātad, ņemot vērā Senāta sniegtās atziņas secināms, ka Darba likuma normu piemērošana konkrētajā gadījumā ir ierobežota ar speciālajām tiesību normām, un darba tiesiskās attiecības starp pusēm izbeidzas, piemērojot speciālās normas, kas iekļautas Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 6.punktā.

Līdz ar to šajā lietā apstrīdētajam /Nosaukums G/ pašvaldības darba līguma uzteikumam /pers. A/ (lietas 1.sējuma 4.-5.lapa) nav uzteikuma nozīmes Darba likuma izpratnē.

Ņemot vērā, ka minētais dokuments nav uzteikums Darba likuma izpratnē, tad attiecīgi tas nevar būt apstrīdēts saskaņā ar Darba likuma 122.panta nosacījumiem un atzīts par spēkā nesošu saskaņā ar Darba likuma 124.panta nosacījumiem.

Šādos apstākļos secināms, ka nav iespējams konstatētos apstākļus subsumēt tiesību normām, kas ir iekļautas Darba likuma 124.pantā "Darba devēja uzteikuma atzīšana par spēkā neesošu un darbinieka atjaunošana darbā".

Līdz ar to /pers. A/ prasība par darba līguma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu iepriekšējā amatā un vidējās izpeļņas par darba piespiedu kavējumu piedziņu ir noraidāma kā nepamatota.

Konstatējot, ka nav uzteikuma Darba likuma izpratnē, kuru varētu atzīt par spēkā neesošu, atjaunojot darbinieku darbā, nav lietderīgi izvērtēt visus

citus apsvērumus, kas iekļauti atbildētāja apelācijas sūdzībā.

[10.6] Noraidot /pers. A/ prasību, Zemgales apgabaltiesa izspriež jautājumu par tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu.

[10.6.1] Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa paredz, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam- proporcionāli tai prasījuma daļai, kurā prasība noraidīta.

Konstatēts, ka, iesniedzot apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2022.gada 2.decembra spriedumu, /Nosaukums G/ pašvaldība samaksāja valsts nodevu 970,78 *euro* (lietas 1.sējuma 204.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas nosacījumiem, noraidot prasītāja prasību, minētā valsts nodeva piespriežama no prasītāja par labu atbildētājai.

[10.6.2] Konstatēts, ka /Nosaukums G/ pašvaldībai ir radušies tiesāšanās izdevumi – ar lietas vešanu saistītie izdevumi sakarā ar zvērināta advokāta Jura Obricka juridisko palīdzību 2359,50 *euro*, kas apstiprināts ar 2022.gada 27.decembra rēķinu Nr.48 (lietas 1.sējuma 220.lapa).

Minētie izdevumi nepārsniedz Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunkta paredzēto maksimālo izdevumu apmēru advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa ir no 8501 *euro* līdz 57000 *euro*.

Civilprocesa likuma 44.panta trešā daļa noteic, ja prasība noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam.

[10.6.2] Prasītājs tiesas sēdē izteica viedokli, ka šie izdevumi neatbilst Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas likuma 9.[1] pantā paredzētajiem nosacījumiem, un pašvaldība nevarēja slēgt līgumu ar advokātu par pakalpojumiem jautājumos, kuru risināšana ietilpst pašvaldības amatpersonu vai darbinieku pienākumos.

Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas likuma 9.[1] panta pirmā daļa noteic, ka publiskai personai aizliegts slēgt līgumus par pakalpojumiem jautājumos, kuru risināšana ietilpst attiecīgās institūcijas amatpersonas vai darbinieka pienākumos. Saskaņā ar minētā panta otro daļu šā panta pirmās daļas noteikumus var nepiemērot, ja:

1) institūcijas noteikto uzdevumu pildīšanai nepieciešams veikt padziļinātu ekspertīzi nozares jautājumos (attīstības plānošana, būvniecība, informāciju tehnoloģijas, medicīna u.tml.), jo ekspertīze nav nodrošināma ar institūcijas amatpersonu vai darbinieku kompetences apjomu, un pakalpojuma sniedzējs, ņemot vērā viņa pieredzi, reputāciju, kvalifikāciju un citus pamatotus kritērijus, to var veikt efektīvāk;

2) zinātniskā institūcija slēdz līgumu zinātniskās darbības veikšanai;

3) tas paredzēts likumā, Ministru kabineta noteikumos vai noteikts ar atsevišķu Ministru kabineta lēmumu.

Tiesa šīs lietas ietvaros neveiks /Nosaukums G/ pašvaldības amatpersonu un darbinieku pienākumu apjoma pārbaudi un novērtēšanu. Lietā izsniegtais rēķinus izslēdz šaubas, ka atbildētāja saņēma zvērināta advokāta Jura Obricka juridisko palīdzību šajā lietā. Ja prasītājs uzskata, ka atbildētāja, izmantojot zvērināta advokāta palīdzību šajā lietā, ir pārkāpusi Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas likuma 9.[1]panta prasības, viņš ir tiesīgs vērsties ar attiecīgu iesniegumu kompetentā iestādē - Valsts kontrolē.

[10.6.3] Savukārt prasītāja izteiktos iebildumus pret advokāta rēķinu tiesa vērtē, kā prasītāja iniciatīvu vērtēt atbildētājam atlīdzināmos izdevumus un to apmēru, kas tiesai dod pamatu tiesai piemērot Civilprocesa likuma 44.panta piekto daļu.

Civilprocesa likuma 44.panta piektā daļa paredz, ka tiesa var noteikt mazāku apmēru atlīdzināmiem izdevumiem advokāta palīdzības samaksai, ievērojot taisnīguma un samērīguma principu, kā arī izvērtējot objektīvos ar lietu saistītos apstākļus, it īpaši lietas sarežģītības un apjomīguma pakāpi, tiesas sēžu skaitu lietas izskatīšanas laikā un tiesu instanci, kurā prasība tiek izskatīta.

Minētā norma, kā to norādījusi Satversmes tiesa, paredz tiesas tiesības, nevis pienākumu noteikt mazāku atlīdzināmo izdevumu apmēru. Atbilstoši šai normai tiesa ir tiesīga, izvērtējot konkrētās lietas sarežģītības un apjomīguma pakāpi, spriest, vai pieprasītais atlīdzināmo izdevumu apmērs atbilst taisnīguma un samērīguma principam, tomēr tā imperatīvi nenoteic tiesai pienākumu vienmēr vērtēt atlīdzināmo izdevumu apmēru. Šādā gadījumā apstrīdētajai normai zustu jēga, jo tiesai vairs nebūtu saistošs tajā noteiktais atlīdzināmo izdevumu apmēra ierobežojums (sk. *Satversmes tiesas 2015.gada 29.aprīļa sprieduma lietā Nr. 2014-31-01 17.2.punktu*).

Tādējādi atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta piektajai daļai tiesa lemj par nepieciešamību noteikt mazāku apmēru, kādā atlīdzināmi izdevumi advokāta palīdzības samaksai, pēc lietas dalībnieka iniciatīvas. Tiesa pēc savas iniciatīvas minēto jautājumu var izlemt vienīgi tad, ja pastāv īpašs izņēmuma gadījums no dispozitivitātes un sacīkstes principiem, kas tiesai jāmotivē (sk. *Senāta 2020.gada 4.novembra sprieduma lietā Nr. SKC-974/2020 (ECLI:LV:AT:2020:1104.C12193319.10.S) tēzi*).

Ņemot vērā prasītāja izrādīto iniciatīvu vērtēt atbildētājam atlīdzināmos izdevumus, tiesa piemēro Civilprocesa likuma 44.panta piekto daļu un samazina atbildētājai atlīdzināmos izdevumus advokāta palīdzības samaksai, ņemot vērā šādus apsvērumus. Lieta nav apjomīga. Lietā nepastāvēja strīds ne par kādiem faktiskajiem apstākļiem, kas savukārt atbrīvoja puses no pienākuma gādāt par pierādījumiem. Lietā ir tikai viens risināmais tiesību jautājums, kas saistīts ar konstatēto faktisko apstākļu subsumcijas iespējamību prasītāja norādītajai tiesību normai- Darba likuma 108.panta otrajai daļai. Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka atbildētājam atlīdzināmais izdevumu apmērs advokāta atlīdzības samaksai, kas konkrētajā gadījumā atbilst taisnīguma un samērīguma principam 1179,75 *euro* (puse no 27.12.2022. rēķinā Nr.48 norādītās summas), kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta trešo daļu ir piespriežami no prasītāja atbildētājas labā.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā augstāk minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, 44.panta trešo, piekto daļu, 93., 97.pantu, 192., 193.pantu, 432.- 434.pantu, Zemgales apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ prasību pret /Nosaukums G/ pašvaldību par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu amatā un vidējās izpeļņas izmaksu par darba piespiedu kavējumu.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu /Nosaukums G/ pašvaldībai, reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu 970,78 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai 1179,75 *euro*.

Noteikt /pers. A/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas. Minētajā termiņā maksājumu dokumenti, kas apliecina sprieduma labprātīgu izpildi ir iesniedzami Zemgales apgabaltiesas kancelejā, Jelgavā.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesā un samaksājot drošības naudu 300 EUR apmērā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese M.Terjuhana
Tiesnese D.Baltā
Tiesnese A.Misiuna

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu.
Dokumenta oriģināls elektroniski glabājas Tiesu informatīvajā sistēmā (TIS) lietas kartītē.